

Tehlikeli Atıkların Sınırlarötesi Taşınımının ve Bertarafının Kontrolüne İlişkin Basel Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 30.12.1993 Sayı : 21804)

Kanun No
3957

Kabul Tarihi
28.12.1993

MADDE 1. - 22 Mart 1989 tarihinde Basel'de İmzaya açılan "Tehlikeli Atıkların Sınırlarötesi Taşınımının ve Bertarafının Kontrolüne İlişkin Basel Sözleşmesi"nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TEHLİKELİ ATIKLARIN SINIRLARÖTESİ TAŞINIMININ VE BERTARAFININ KONTROLÜNE İLİŞKİN BASEL SÖZLEŞMESİ GİRİŞ

Bu Sözleşmeye taraf olan devletler; tehlikeli atıklarla diğer atıkların ve bunların sınırlarötesi taşınımının insan sağlığı ile çevrede yol açtığı zarar tehlikesinin bilincinde olarak,

Tehlikeli atıklarla diğer atıkların giderek artan oluşumu, karmaşıklığı ve sınırlarötesi taşınımının insan sağlığı ve çevre için büyüyen bir tehdit oluşturduğunun farkında olarak,

İnsan sağlığını ve çevreyi, bu atıkların yarattığı tehlikelerden korumanın en etkin yolunun, atıkların oluşumunu miktar ve/veya tehlike potansiyeli açısından asgarî düzeye indirmek olduğunu da farkında olarak,

Bertaraf yerleri neresi olursa olsun, sınırlarötesi taşınımları da dahil olmak üzere, tehlikeli atıkları ve diğer atıkların yönetiminin, insan sağlığı ve çevre ile tutarlı olabilmesini sağlamak amacıyla, devletlerin gerekli tedbirleri almaları hususunda ikna olarak,

Atık üreticilerinin bertaraf yerleri neresi olursa olsun, tehlikeli atıkların ve diğer atıkların, insan sağlığı ve çevre ile tutarlı bir şekilde nakli ve bertarafı konusundaki görevlerini yerine getirmeleri hususunun Devletler tarafından temin edilmesi gereğini göz önünde bulundurarak,

Yabancı tehlikeli atıkların ve diğer atıkların kendi bölgesine girmesi veya bertaraf edilmesini yasaklamak konusunda devletlerin hükümlerini haklarını tümüyle kabul ederek,

Tehlikeli atıkların sınırlarötesi taşınımının ve bertarafının, başka Devletlerde, özellikle de gelişmekte olan ülkelerde bertarafının yasaklanması konusunda giderek artmakta olan isteği de göz önüne alarak,

Tehlikeli atıkların ve diğer atıkların, çevre ve etkin yönetim ilkeleri ile uyum içinde olduğu sürece, üretilmiş oldukları Devlette bertaraf edilmeleri hususunda ikna olarak,

Bu atıkların oluştuğu Devletten başka bir Devlete sınırlarötesi taşınımına ancak, insan sağlığına ve çevreye zarar vermeyecek şartlar altında ve bu Sözleşme hükümleri çerçevesinde gerçekleştiği takdirde, izin verilmesi gerektiği hususunun da bilincinde olarak,

Tehlikeli atıkların ve diğer atıkların artan kontrolünün, bu atıkların çevresel açıdan tutarlı bir şekilde yönetimi ve sınırlarötesi taşınımının azaltılması konusunda teşvik edici bir işlev göreceğini dikkate alarak,

Tehlikeli atıkların devletler arasında sınırlarötesi taşınımının kontrolü ve bu taşınımına ilişkin bilgilerin gereğince değişimine ilişkin tedbirlerin Devletler tarafından alınması hususunda ikna olarak,

Tehlikeli maddelerin taşınmasına ilişkin olarak çevrenin korunması konusunda bir dizi uluslararası ve bölgesel anlaşmanın ele alındığını göz önünde bulundurarak,

Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi Konferansı (Stockholm, 1972) Bildirgesi'ni, Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) Yönetim Konseyi'nin 17 Temmuz 1987 tarihli, 14/30 sayılı kararıyla kabul edilen Tehlikeli Atıkların Çevreyle uyumlu bir şekilde yönetimine ilişkin Kahire İlkelerini, Birleşmiş Milletler Tehlikeli Malların Taşınması uzmanlar Komitesi tarafından 1957 yılında formüle edilen ve her iki yılda bir güncellenen Tavsiyelerini, Birleşmiş Milletler sistemi içinde kabul edilen ilgili tavsiye, bildirme, belge ve yönetmeliklerle, diğer uluslararası ve bölgesel örgütler tarafından yapılan etüt ve çalışmalarını dikkate alarak,

Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun otuzyedinci oturumunda (1982) kabul ettiği Dünya Tabiat Sözleşmesi ruhuna, ilke, hedef ve işlevlerini, insan çevresinin ve doğal kaynakların korunmasına ilişkin, etik kurallar olarak kabul ederek,

Devletlerin, insan sağlığının ve çevrenin korunmasına ilişkin uluslararası yükümluluklerini yerine getirmek zorunda olduklarını ve uluslararası hukuk uyarınca sorumlu olduklarını onaylamak,

Bu Sözleşme hükümlerinin veya Sözleşme protokollerinden herhangi birinin ihlali halinde, anlaşmaların ilgili uluslararası kanunları uygulayacağını kabul ederek,

Tehlikeli atıkların ve diğer atıkların oluşumunu en aza indirmek amacıyla, çevreyle tutarlı düşük atık üreten teknolojilerin, yeniden değerlendirme alternatiflerinin, bakım ve yönetim sistemlerinin geliştirilmesi ve uygulanması gereğinin bilincinde olarak,

Tehlikeli atıkları ve diğer atıkların sınırlarotesi taşınımının kontrolü gereğine ilişkin, giderek buyuyan uluslararası ilginin ve bu taşınımın mümkün olabildiği ölçüde en aza indirilmesi gereğinin de bilincinde olarak,

Tehlikeli atıklar ve diğer atıklar konusunda, sınırlarotesi yasa dışı trafiğin yarattığı sorunlardan kaygı duyarak,

Gelişmekte olan ülkelerin, tehlikeli atıkların ve diğer atıkların yönetimi konusunda sınırlı olanaklarının olduğunu da dikkate alarak,

Kahire İlkeleri ve UNEP Yönetim Konseyinin Çevre Koruma Teknolojisi Transferinin Geliştirilmesine ilişkin 14/16 sayılı kararı ruhu çerçevesinde, mahallî olarak üretilen tehlikeli atıkların ve diğer atıkların uygun bir şekilde yönetimine ilişkin teknolojinin özellikle gelişmekte olan ülkelere transfer edilmesi gereğini kabul ederek,

Tehlikeli atıkların ve diğer atıkların, ilgili uluslararası Sözleşmeler ve tavsiye kararları uyarınca taşınması gereğini de kabul ederek,

Tehlikeli atıkların ve diğer atıkların sınırlarotesi taşınımına, bu atıkların taşınmasının ve nihai bertarafının sadece çevreyle uyumlu bir şekilde gerçekleştirilmesi durumunda, izin verilmesi gereğine ikna olarak,

İnsan sağlığını ve çevreyi, tehlikeli atıkların ve diğer atıkların oluşumu ve yönetiminden kaynaklanabilecek olumsuz etkilerden sıkı kontrol yoluyla korumaya kararlı olarak,

Aşağıdaki hususlar üzerinde anlaşmaya varmışlardır

Madde 1

Sozleşmenin Kapsamı

1 Bu Sozleşmenin amaçları açısından sınırlarotesi taşınımına konu olan aşağıdaki atıklar, "tehlikeli atıklar" olarak değerlendirilecektir

(a) Ek III'te belirtilen özelliklerden herhangi birine sahip olmaları kaydıyla, Ek I'de belirtilen kategorilerden herhangi birine ait olan atıkları, ve

(b) Yukarıdaki (a) fıkrasına dahil olmadıkları halde, ihracatçı, ithalatçı veya transit Tarafın kendi mevzuatına göre tehlikeli olarak tanımladığı veya tehlikeli olduğuna inanılan atıklar,

2 Ek II’de belirtilen kategorilerden herhangi birine ait olan ve sınırlarotesi taşınımına konu olan atıklar, bu Sözleşme amaçları açısından “diğer atıklar” olarak tanımlanacaktır

3 Radyoaktif maddelere ilişkin uluslararası belgeler de dahil olmak üzere, diğer kontrol sisteme tabi olan radyoaktif atıklar bu Sözleşme kapsamı dışındadır

4 Gemilerin normal işmelerinden doğan ve deşarjı başka bir uluslararası belgeye konu olan atıklar, bu Sözleşme kapsamı dışındadır

Madde 2

Tanımlar

Bu Sözleşmenin amaçları açısından,

1 “Atıklar”, ulusal kanunlar hukukları uyarınca bertaraf edilen, edilmesi düşünölen veya gereken madde veya nesnelere dir

2 “Yönetim”, bertaraf alanlarının bertaraf sonrası bakımı da dahil olmak üzere, tehlikeli atıkların veya diğer atıkların toplanması, nakli ve bertarafı anlamına gelecektir

3 “Sınırlarotesi taşınım”, söz konusu taşınım olayından en az iki Devletin olması şartıyla, tehlikeli atıkların veya diğer atıkların, bir Devletin ulusal yetkileri altındaki alana veya bu alandan geçerek, diğer bir Devletin ulusal yetkileri altındaki alana veya bu alandan geçerek herhangi bir Devletin ulusal yetki alanları içinde olmayan bir alana taşınması anlamına gelecektir

4 “Bertaraf”, bu Sözleşmenin IV nolu Ek’inde belirtilen işlemlerden herhangi biri anlamına gelecektir

5 “Onaylı saha veya tesis”, tehlikeli atıkların veya diğer atıkların bertarafı için, saha veya tesisin bulunduğu Devletin ilgili makamı tarafından, bu amaç için, yetki veya izin verilen saha veya tesis anlamına gelecektir

6 “Yetkili makam”, ilgili Tarafın uygun göreceği coğrafi alanlar içinde, tehlikeli atıkların veya diğer atıkların sınırlarotesi taşınımına ilişkin bildirim ve bilgileri almak ve bu bildirmeye, 6 ncı madde uyarınca cevap vermek üzere sorumlu olabilecek bir taraf tarafından tayin edilen resmî makam anlamına gelecektir

7 “Odak noktası”, 5 inci maddede atıfta bulunulan Tarafın 13 uncu ve 15 inci maddelerde hukme bağlandığı şekilde bilgi almak ve vermekte sorumlu organı anlamına gelecektir

8 “Tehlikeli atıkların veya diğer atıkların çevreyle uyumlu bir şekilde yönetimi”, tehlikeli atıkların veya diğer atıkların, insan sağlığını ve çevreyi bu atıklardan kaynaklanabilecek olumsuz etkilerden koruyacak şekilde yönetilmesini sağlamak üzere tüm pratik tedbirlerin alınması anlamına gelecektir

9 “Bir devletin ulusal yetkisi altındaki alan”, bir Devletin insan sağlığı ve çevrenin korunması hususunda, uluslararası kanunlara uygun olarak, idari ve düzenleyici sorumluluğu altındaki kara, deniz ve hava sahası anlamına gelecektir

10 “İhracatçı Devlet”, tehlikeli atıkların veya diğer atıkların sınırlarotesi taşınımının başladığı veya başlanması planlandığı Taraf anlamına gelecektir

11 “İthalatçı Devlet”, tehlikeli atıkların veya diğer atıkların bertaraf edilmek veya herhangi bir devletin ulusal yetkisi altında bulunmayan bir alanda bertaraf edilmeden önce yükleme yapılması amacıyla sınırlarotesi taşınımının yoneldığı veya planlandığı taraf anlamına gelecektir

12 “Transit Devlet”, ihracatçı veya ithalatçı devlet dışında, tehlikeli atıkların veya diğer atıkların geçtiği veya geçişinin planlandığı Devlet anlamına gelecektir

13 “İlgili Devletler”, taraf olsun veya olmasınlar, ihracatçı ve ithalatçı Devletler ile transit Devletler anlamına gelecektir

- 14 "Şahıs", herhangi bir özel veya hukmî şahıs anlamına gelecektir
- 15 "İhracatçı", ihracatçı Devletin yetkisi altında tehlikeli atıkların veya diğer atıkların ihracatını yuruten herhangi bir şahıs anlamına gelecektir
- 16 "İthalatçı", ithalatçı Devletin yetkisi altında, tehlikeli atıkların veya diğer atıkların ithalatını yuruten herhangi bir şahıs anlamına gelecektir
- 17 "Taşıyıcı", tehlikeli atıkların veya diğer atıkların nakliyesini gerçekleştiren herhangi bir şahıs anlamına gelecektir
- 18 "Üretici", faaliyetleri ile tehlikeli atıkları veya diğer atıkları üreten herhangi bir şahıs veya bu şahıs bilinmiyorsa, bu atıkların kontrolü ve/veya mülkiyeti altında tutan şahıs anlamına gelecektir
- 19 "Bertaraf edici", kendisine tehlikeli atıkların veya diğer atıkların sevkıyatının yapıldığı ve bu atıkların bertarafı işlemini yuruten herhangi bir şahıs anlamına gelecektir
- 20 "Politik ve/veya ekonomik bütünleşme teşkilatı", hukumran devletlerin oluşturduğu ve üye Devletlerin, işbu Sözleşmenin kapsamına giren hususlardaki yetkiyi devretmiş oldukları ve kendi iç usulleri uyarınca, bu Sözleşmeyi imzalamak, tasdik veya kabul etmek, onamak, resmen teyid etmek veya katılmak yetkisine sahip teşkilat anlamına gelecektir
- 21 "Yasadışı trafik", tehlikeli atıkların veya diğer atıkların 9 uncu maddede belirtildiği şekilde sınırlarotesi taşınımı anlamına gelecektir

Madde 3

Tehlikeli Atıkların Ulusal Tanımı

- 1 Taraflar bu Sözleşmeye Taraf olduktan sonra altı ay içinde, kendi ulusal mevzuatına göre tehlikeli olarak tanımlanan veya düşünülen, Ek I ve II'de listelenenler dışındaki atıkları ve atıklara uygulanabilir, sınırlarotesi taşınım usulleriyle ilgili gereklilikleri, Sözleşme Sekreteryasına bildirecektir
- 2 Taraflar, 1 inci fıkra uyarınca temin etmiş oldukları bilgilerden meydana gelebilecek herhangi bir önemli değişikliği sonradan Sekreteryaya bildirecektir
- 3 Sekreteryaya, 1 inci ve 1 inci fıkralar uyarınca almış olduğu bilgileri derhal tüm Taraplara bildirecektir
- 4 Taraflar Sekreteryaya tarafından 3 uncu fıkra kapsamında kendilerine iletilen bilgilerin, ihracatçılarına aktarılması için sorumlu olacaktır

Madde 4

Genel Yükümlülükler

- 1 (a) Bertaraf amacıyla tehlikeli atıkların veya diğer atıkların ithalını yasaklama hakkını kullanan Taraflar, kararlarını 13 uncu madde uyarınca diğer Taraplara bildireceklerdir
- (b) Taraflar, kendilerine (a) bendi uyarınca bildirimde bulunulduğunda, tehlikeli atıkların ve diğer atıkların ithalını yasaklamış bulunan Taraplara, bu atıkların ihracını yasaklayacak veya bu ihracat işlemine izin vermeyeceklerdir
- (c) İthalatçı Devletin, tehlikeli atıkların ve diğer atıkların ithalını yasaklamadığı durumlarda, ithalatçı Devlet söz konusu ithalata yazılı olarak rıza göstermediği takdirde Taraflar, tehlikeli atıkların veya diğer atıkların ihracını yasaklayacak veya bu ihracat işlemine izin vermeyeceklerdir
- 2 Taraflar, aşağıdaki hususlarda gerekli tedbirleri alacaktır
- (a) Toplumsal, teknolojik ve ekonomik hususları da göz önüne alarak, tehlikeli atıkların ve diğer atıkların oluşumunun asgariye indirilmesini temin etmek,
- (b) Bertaraf yerleri ne olursa olsun, tehlikeli atıkların ve diğer atıkların çevreyle uyumlu yönetimi amacıyla, mümkün olduğu ölçüde kendi içinde yer seçecek uygun bertaraf tesislerini temin etmek,

(c) Tehlikeli atıkların veya diğer atıkların yönetiminde görev alan şahısların, bu yönetim işleminden kaynaklanan tehlikeli atıkların ve diğer atıkların yaratacağı kirliliği önlemek ve kirlilik oluştuğu takdirde de, bu kirliliğin insan sağlığı ve çevre üzerindeki sonuçlarını asgariye indirmek için gereken tedbirleri almasını temin etmek;

(d) Tehlikeli atıkların ve diğer atıkların sınırlarötesi taşınımında bu atıkların asgari seviyeye indirilen miktarının çevreyle uyumlu ve etkin yönetiminin garantisini ve insan sağlığını ve çevreyi bu taşınımın olumsuz etkilerinden koruyacak şekilde yürütülmesini temin etmek;

(e) Tehlikeli atıkların veya diğer atıkların, mevzuatları gereğince tüm ithalatları yasaklamış olan veya bu atıkların, Tarafların ilk toplantılarında kararlaştırılacakları kriterlere göre çevreyle tutarlı bir şekilde yönetilmeyeceğine inanan Taraf bir Devlete ve ekonomik ve/veya politik bütünleşme teşkilatına üye Taraf Devletlere ve özellikle de gelişmekte olan ülkelere ihracına izin vermemek;

(f) Tehlikeli atıkların ve diğer atıkların öngörülen sınırlarötesi taşınımına ait bilgilerin, Ek V A uyarınca, söz konusu taşınım işleminin insan sağlığı ve çevre üzerindeki etkilerini de açıkça belirtecek şekilde ilgili Devletlere temin edilmesi hususunu hükme bağlamak;

(g) Çevreyle tutarlı bir şekilde yönetilmeyeceğine inandığı tehlikeli atıkların ve diğer atıkların ithalini önlemek;

(h) Tehlikeli atıkların ve diğer atıkların çevreyle tutarlı bir şekilde yönetimini geliştirmek ve yasa dışı trafiği engellemek amacıyla, bu atıkların sınırlarötesi taşınımına ilişkin bilgilerin açıklanması da dahil olmak üzere, doğrudan ya da Sekreteryaracılığıyla diğer Taraflarla ve ilgili teşkilatlarla işbirliğinde bulunmak;

3. Taraflar, tehlikeli atıkların ve diğer atıkların yasa dışı trafiğinin suç olduğunu göz önünde bulunduracaklardır.

4. Bu Sözleşmeyi ihlal eden fiillerin önlenmesi ve cezalandırılmasına ilişkin tedbirler de dahil olmak üzere, Sözleşme hükümlerinin tatbiki için gereken hukukî, idarî ve diğer tedbirler Taraflarca alınacaktır.

5. Taraflar, tehlikeli atıkların veya diğer atıkların Taraf olmayan ülkelere ihracına veya bu ülkelerden ithaline izin vermeyeceklerdir.

6. Taraflar, sınırlarötesi taşınımına konu olsun olmasın, tehlikeli atıkların veya diğer atıkların, 60° güney enleminin güneyindeki alanlarda bertaraf edilmek üzere ihracına izin vermemeyi kabul ederler.

7. Taraflar ayrıca aşağıdaki hususları yerine getireceklerdir :

(a) Tehlikeli atıkların veya diğer atıkların taşınımını veya bertarafı hususundaki yetki veya izin verilmedikçe, ulusal yargı yetkisi altında şahısların bu işlemleri yerine getirmelerini yasaklamak;

(b) Sınırlarötesi taşınımına konu olacak tehlikeli atıkların veya diğer atıkların, paketleme, etiketleme ve nakliyat alanlarında genel olarak kabul görmüş uluslararası kurallara ve standartlara göre paketlenmesi, etiketlenmesi ve nakledilmesi ve uluslararası düzeyde kabul edilmiş ilgili uygulamalara itina gösterilmesi hususunu hükme bağlamak;

(c) Tehlikeli atıkların ve diğer atıkların bertaraf yerlerine doğru sınırlarötesi taşınımının başladığı yerde, bu atıklarla birlikte bir dolaşım belgesinin bulunması gereğini hükme bağlamak.

8. Taraflar, ihraç edilecek tehlikeli atıkların veya diğer atıkların, ithalatçı Devlette veya başka bir yerde çevreyle tutarlı bir şekilde yönetimleri gereğini hükme bağlayacaktır. Bu Sözleşmeye tabi atıkların çevreyle tutarlı yönetimine ilişkin teknik ilkeler, Tarafların yapacakları ilk toplantıda kararlaştırılacaktır.

9. Taraflar, sadece aşağıda belirtilen şartlar gerçekleştiği takdirde, tehlikeli atıkların ve diğer atıkların sınırlarötesi taşımasına izin verilmesini temin etmek için gereken tedbirleri alacaklardır :

(a) İhracatçı Devletin söz konusu atıkların çevreyle uyumlu bir biçimde bertarafı için gerekli teknik kapasiteye, gerekli tesislere veya uygun bertaraf sahalarına sahip olmaması; veya

(b) Söz konusu atıklara, İthalatçı Devletin yeniden değerlendirme ve işleme sanayileri tarafından hammadde olarak ihtiyaç duyulması; veya

(c) Söz konusu sınırlarötesi taşımanın, Tarafların bu Sözleşme amaçlarından farklı olmamak şartıyla kararlaştıracakları kriterlere göre yapılması.

10. Tehlikeli atıkların veya diğer atıkları oluşturan devletlerin, bu atıkların çevreyle tutarlı bir şekilde yönetilmesi gereğini hükme bağlamak hususundaki Sözleşme yükümlülükleri, hiçbir şart altında ithalatçı veya transit Devlete devredilemez.

11. İşbu Sözleşmede yer alan hiç bir hüküm, Tarafların, insan sağlığı ve çevreyi daha iyi korumak amacıyla, işbu Sözleşme hükümleriyle tutarlı ve uluslararası hukuka uygun ilave şartlar koymasını engellemeyecektir.

12. İşbu Sözleşmede yer alan hiç bir hüküm, Devletlerin, uluslararası hukuk kuralları uyarınca tespit edilen karasuları üzerindeki hükümranlık haklarını, kendi münhasır ekonomik bölgelerinde ve kıta sahanlıklarında uluslararası hukuk kurallarına göre sahip oldukları hükümranlık haklarını ve yargı yetkilerini ve tüm Devletlerin uçak ve gemilerinin, uluslararası hukukta hükme bağlanan ve ilgili uluslararası belgelerde yansıtılan seyri sefer haklarını ve serbestilerini kullanmalarını hiç bir şekilde etkilemeyecektir.

13. Taraflar, diğer Devletlere özellikle de gelişmekte olan ülkelere ihraç edilen tehlikeli atıkların ve diğer atıkların miktarını ve/veya kirlilik potansiyelini azaltabilmek imkânlarını periyodik olarak gözden geçireceklerdir.

Madde 5

Yetkili Makamların ve Odak Noktasının Tayini

İşbu Sözleşmenin uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla Taraflar;

1. Bir ya da daha fazla sayıda yetkili makam ve bir odak noktası tayin veya tesis edeceklerdir. Transit Devlet durumunda, bildirim almak üzere bir yetkili makam tayin edilecektir.

2. İşbu Sözleşmenin kendileri için yürürlüğe girmesini takip eden üç ay içinde, odak noktası ve yetkili makamlar olarak tayin ettikleri organlarını Sekreteryaya bildireceklerdir.

3. 2 nci fıkraya uyarınca görevlendirdikleri organlardaki herhangi bir değişikliği, karar tarihinden itibaren bir ay içinde Sekreteryaya bildireceklerdir.

Madde 6

Taraflar arasında Sınırlarötesi Taşınım

1. İhracatçı devlet, tehlikeli atıkların veya diğer atıkların öngörülen sınırlarötesi taşımasını ilgili Devletin yetkili makamına yazılı olarak bildirecek veya üretici yahut ihracatçı Devletin yetkili makamları aracılığıyla yazılı bildirimde bulunması hususunu hükme bağlayacaktır. Bu bildirim, Ek V A'da verilen bilgileri ve beyanları içerecek ve ithalatçı Devletin kabul edebileceği bir dilde yazılacaktır. İlgili Devletlerin her birine sadece bir bildirim gönderilmesi gerekmektedir.

2. İthalatçı Devlet, söz konusu taşıma şartlı veya şartsız olarak rıza gösterdiğini, izin vermeyi reddettiğini veya ek bilgi istediğini belirten yazılı cevabını bildirimde bulunan tarafa gönderecektir. İthalatçı Devletin kesin cevabının bir nüshası, Taraf olan ilgili Devletlerin yetkili makamlarına gönderilecektir.

3. İthalatçı Devlet,

(a) Bildirimde bulunan tarafın, ithalatçı Devletin yazılı muvafakatını aldığını; ve

(b) Tehlikeli atıkların veya diğer atıkların çevreyle tutarlı bir şekilde yönetimine ilişkin bir sözleşmenin, ihracatçı ile bertaraf edici arasında imzalanmış olduğuna dair ithalatçı Devletin vereceği yazılı teyid, bildirimde bulunan tarafın eline geçtiğini belgeleyen yazılı bir teyit almadıkça, oluşturucu veya ihracatçının sınırlarotesi taşınımı başlatmasına izin vermeyecektir

4 Bu Sözleşmeye taraf olan Transit Devletlerin her biri, bildirim almış olduğunu derhal bildirimde bulunan tarafa teyid edecek ve daha sonra, söz konusu taşınım şartlı veya şartsız olarak rıza gösterdiğini, izin vermeyi reddettiğini veya ek bilgi istediğini belirten yazılı cevabını 60 gün içinde bildirimde bulunan tarafa gönderebilecektir. Ihracatçı Devlet, Transit Devletin, yazılı muvafakatını almadan, sınırlarotesi taşınımın başlatılmasına izin vermeyecektir. Ancak Taraflardan biri, tehlikeli atıkların veya diğer atıkların transit sınırlarotesi taşınımı için genelde veya özel şartlar altında on yazılı izin alınması gereğini aramamak kararı verir veya bu konudaki şartlarını değiştirirse, bu kararını 13 üncü madde uyarınca derhal diğer Taraflara bildirecektir. Bu durumda ihracatçı Devlet, transit devletin bildirim aldığı tarihten itibaren 60 gün içinde herhangi bir cevap almazsa, söz konusu ihracat işleminin transit Devlet üzerinden yapılmasına izin verebilir.

5 Atıkların,

(a) Sadece ihracatçı Devlet tarafından hukuken tehlikeli olarak tanımladığı veya tehlikeli olduğuna inanıldığı durumlarda yapılacak sınırlarotesi taşınımında, bu maddenin 9 üncü fıkrasının ithalatçı veya bertaraf edici ile ithalatçı Devlete tatbik edilen hükümleri, gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, ihracatçı ve ihracatçı Devlete de tatbik edilecektir,

(b) Sadece ithalatçı Devlet veya Taraf olan ithalatçı ve transit Devletler tarafından hukuken tehlikeli olarak tanımlandığı veya tehlikeli olduğuna inanıldığı durumlarda yapılacak sınırlarotesi taşınımında, bu maddenin 1, 3, 4 ve 6 ncı fıkralarının ihracatçıya ve ihracatçı Devlete tatbik olunan hükümleri, gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra ithalatçı veya bertaraf edici ile ithalatçı Devlete de tatbik edilecektir, veya

(c) Sadece bu Sözleşmeye taraf herhangi bir transit Devlet tarafından hukuken tehlikeli olarak tanımlandığı veya tehlikeli olduğuna inanıldığı durumlarda yapılacak sınırlarotesi taşınımında, 4 üncü fıkraya hükümleri bu Devlete de tatbik edilecektir.

6 İlgili Devletlerin yazılı muvafakatına tabi olmak kaydıyla ihracatçı Devlet, aynı fiziksel ve kimyasal özellikleri taşıyan tehlikeli atıkların veya diğer atıkların, ihracatçı Devletin aynı gümrük çıkış kapısı ve ihracatçı Devletin de aynı gümrük giriş kapısı yoluyla ve transit geçişin söz konusu olduğu durumlarda da, transit Devlet veya Devletlerin aynı gümrük giriş ve çıkış kapıları yoluyla, düzenli olarak aynı bertaraf ediciye sevk edilmesini mümkün kılan genel bir bildirim üretici veya ihracatçı tarafından kullanılmasına izin verebilir.

7 Sevk edilecek tehlikeli maddelerin kesin miktarı veya periyodik listesi gibi belli bilgilerin temin edilmesi şartına tabi olmak kaydıyla ilgili Devletler, 6 ncı fıkrada atıfta bulunulan genel bildirim kullanılması hususunda yazılı muvafakatlarını verebilirler.

8 6 ncı ve 7 ncı fıkralarda belirtilen genel bildirim ve yazılı muvafakat, tehlikeli atıkların veya diğer atıkların en çok 12 aylık bir süre boyunca yapılacak birden çok sevkiyatını da kapsayabilir.

9 Taraflar, tehlikeli atıkların veya diğer atıkların sınırlarotesi taşınımından sorumlu olan şahısların, söz konusu atıkların teslim edilmesi veya alınması sırasında dolaşım belgesini imzalamaları gereğini hukme bağlayacaklardır. Taraflar ayrıca, bertaraf edicinin, söz konusu atıkları teslim almış olduğunu ve bertaraf işleminin, bildirimde belirtildiği şekilde tamamlandığını ihracatçıya ve ihracatçı Devletin yetkili makamına bildirmesi gereğini de hukme bağlayacaklardır. Ihracatçı Devlet bu bilgiyi almadığı takdirde, ihracatçı Devletin yetkili makamı veya ihracatçı durumu ithalatçı Devlete bildirecektir.

10 Bu maddede hukme bağlanan bildirim ve cevap, ilgili Tarafların yetkılı makamına veya Taraf olmayan Devletler soz konusu olduğunda da, uygun bir resmî makama iletilecektir

11 Tehlikeli atıkların veya diğer atıkların sınırlarotesi taşınımı, işbu Sozleşmeye Taraf olan ithalatçı Devlet veya transit Devletin gerekli goreceği sıgorta, teminat veya başka bir garantiye tabi olacaktır

Madde 7

Taraf Bır Devletten Taraf Olmayan Devletler Uzerine Sınırlarotesi Taşınım

Bu Sozleşmenin 6 ncı maddesinin 2 ncı paragrafı uyarınca, gerekli değışiklikler, Taraf bır Devletin Taraf olmayan Devlet veya Devletler uzerine yapacağı tehlikeli atıkların veya diğer atıkların sınırlarotesi taşınımına da uygulanacaktır

Madde 8

Yeniden İthal Gorevi

İlgili Devletlerin bu Sozleşme hukumleri uyarınca rıza gosterdikleri tehlikeli atıkların veya diğer atıkların sınırlarotesi taşınımının, Sozleşmeye gore tamamlanamadığı durumlarda, atıkların çevreyle uyumlu bir şekilde bertarafı için gerekli alternatif duzenlemeler yapılamadığı takdirde ihracatçı Devlet, soz konusu atıkların, ithalatçı Devletin ihracatçı Devlete ve Sekreteryaya bilgi verdiğı tarihten itibaren 90 gun içinde veya ilgili Devletlerin mutabık kalacakları başka bır sure içinde geri almaya temin edecektir Bu amaçla ihracatçı Devlet ve transit Tarafların herhangi bırn, bu atıkların ihracatçı Devlete geri gonderilmesini engellemeyecek veya boyle bır işleme karşı çıkmayacaklardır

Madde 9

Yasa Dışı Trafik

1 Bu Sozleşme amaçları açısından, tehlikeli atıkların veya diğer atıkların herhangi bır sınırlarotesi taşınımı

(a) Bu Sozleşme hukumleri uyarınca tum ilgili Devletlere bildirimde bulunulmadan yapılan, veya

(b) İlgili Devletin muvafakatını bu Sozleşme hukumleri uyarınca almadan yapılan, veya

(c) İlgili Devletlerin rızası sahtekârlık, yalan beyan veya hile ile elde edilerek yapılan, veya

(d) Maddî bır şekilde belgelere uymayan, veya

(e) Tehlikeli atıkların veya diğer atıkların, bu Sozleşmeye ve genel uluslararası hukuk ilkelerine aykırı olarak kasıtlı bertarafı (orneği, boşaltma) sonucunu doğuran,

Yasa dışı trafik olarak kabul edilecektir

2 Tehlikeli atıkların veya diğer atıkların sınırlarotesi taşınımının, ihracatçının veya üreticinin fillerinden oturu yasa dışı trafik olarak kabul edildiği durumlarda, ihracatçı Devlet, kendisine yasa dışı trafik hakkında bilgi verildiği tarihten itibaren 30 gun içinde veya ilgili Devletlerin mutabık kalacağı başka bır sure içinde, soz konusu atıkların

(a) İhracatçı veya üretici, ya da gerekiyse kendisi tarafından ihracatçı Devlete geri getirilmesini veya bunlar mumkun değilse,

(b) Bu Sozleşme hukumleri uyarınca bertaraf edilmesini temin edecektir Bu amaçla ilgili Taraf, atıkların ihracatçı Devlete geri gonderilmesini engellemeyecek veya boyle bır işleme karşı çıkmayacaklardır

3 Tehlikeli atıkların veya diğer atıkların sınırlarotesi taşınımının, ithalatçının veya bertaraf edicinin fillerinden oturu yasa dışı trafik olarak kabul edildiği durumlarda ithalatçı Devlet, yasa dışı trafik konusundan haberdar olduğu tarihten itibaren 30 gun içinde veya ilgili Devletlerin mutabık kalacakları başka bır sure içinde soz konusu atıkların, ithalatçı veya bertaraf edici ya da, gerek-

liyse kendisi tarafından çevreyle uyumlu bir şekilde bertaraf edilmesini temin edecektir. Bu amaçla ilgili Taraflar, bu atıkların çevreyle uyumlu bir şekilde bertarafı için gerekli olduğu ölçüde işbirliğine gireceklerdir.

4. Yasa dışı trafik sorumluluğunun ihracatçı veya üreticiye ya da ithalatçı veya bertaraf ediciye yüklenemediği durumlarda, ilgili Taraflar veya duruma göre diğer Taraflar, işbirliğine girilerek, söz konusu atıkların ihracatçı Devlette veya ithalatçı Devlette ya da uygun görülen başka bir yerde çevreyle uyumlu bir şekilde mümkün olabilen en kısa sürede bertaraf edilmesini temin edeceklerdir.

5. Her bir Taraf, yasa dışı trafiği engellemek ve cezalandırmak için gerekli ulusal/iç mevzuatı hazırlayacaktır. Bu madde amaçlarını gerçekleştirmek üzere Taraflar işbirliğine gireceklerdir.

Madde 10

Uluslararası İşbirliği

1. Taraflar, tehlikeli atıkların ve diğer atıkların çevreyle uyumlu bir şekilde yönetimini sağlamak ve geliştirmek amacıyla, birbiriyle işbirliği yapacaklardır.

2. Bu amaçla Taraflar :

(a) Tehlikeli atıkların ve diğer atıkların çevreyle uyumlu yönetimi geliştirebilmek amacıyla, bu atıkların uygun bir şekilde yönetimine ilişkin teknik standart ve uygulamalar arasında uyum sağlanması da dahil olmak üzere, iki taraflı veya çok taraflı esasla, istek üzerine bilgi temin edeceklerdir.

(b) Tehlikeli atıkların yönetiminin, insan sağlığı ve çevre üzerindeki etkilerini izlemek konusunda işbirliği yapacaklardır;

(c) Kendi ulusal kanunları, yönetmelikleri ve politikalarına tabi olmak kaydıyla, tehlikeli atıkların ve diğer atıkların oluşumunu mümkün olduğunda ortadan kaldırmak ve bu atıkların çevreyle uyumlu yönetimini temin etmek için daha etkin ve verimli yöntemler geliştirmek amacıyla, yeni ya da geliştirilmiş teknolojilerin kabul edilmesinin ekonomik, sosyal ve çevresel etkilerinin incelenmesi de dahil olmak üzere, çevreyle uyumlu ve düşük atık üreten teknolojilerin geliştirilmesi, uygulanması ve mevcut teknolojilerin iyileştirilmesi konusunda işbirliği yapacaklardır;

(d) Kendi ulusal kanun, yönetmelik ve politikalarına tabi olmak kaydıyla, tehlikeli atıkların ve diğer atıkların çevreyle uyumlu bir şekilde yönetimine ilişkin teknoloji ve yönetim sistemlerinin transferi konusunda işbirliği yapacaklardır. Taraflar ayrıca, özellikle bu konuda teknik yardıma ihtiyaç duyacak ve yardım talebinde bulunacak Tarafların, teknik kapasitelerinin geliştirilmesi hususunda da işbirliği yapacaklardır.

(e) Uygun teknik ilkelerin ve/veya uygulama standartlarının geliştirilmesi konusunda işbirliği yapacaklardır.

3. Taraflar, 4 uncu maddenin 2 nci fıkrasının a, b ve c bentlerinin tatbiki konusunda gelişmekte olan ülkelere yardımcı olmak amacıyla işbirliğine girmek için gerekli tedbirleri alacaklardır.

4. Gelişmekte olan ülkelerin ihtiyaçlarını göz önüne alarak, Taraflar ve yetkili uluslararası teşkilatlar arasındaki işbirliği diğer şeyler yanı sıra, kamu bilincini, tehlikeli atıkların ve diğer atıkların çevreyle uyumlu yönetimini ve düşük atık üreten yeni teknolojilerin kabul edilmesi gibi hususları daha da geliştirmek amacıyla teşvik edilecektir.

Madde 11

İkili, Çok Taraflı ve Bölgesel Anlaşmalar

1. 4 uncu maddenin 5 inci fıkrası hükümlerine bakılmaksızın Taraflar, bu Sözleşmenin tehlikeli atıkların ve diğer atıkların çevreyle uyumlu yönetimine ilişkin hükümlerini ihlal etmemek kaydıyla, tehlikeli atıkların veya diğer atıkların sınırlarotesi taşınımı konusunda Taraf olan veya olma-

yan Devletlerle ikili, çok taraflı veya bölgesel anlaşmalara veya düzenlemelere girebilirler. Bu anlaşma ve düzenlemeler, gelişmekte olan ülkelerin çıkarlarını göz önüne alarak, en az bu sözleşmenin hükümleri kadar çevreyle uyum içinde olmalıdır.

2. Taraflar, tehlikeli atıkların ve diğer atıkların, tümüyle kendi aralarındaki sınırlarötesi taşınımının kontrolü amacıyla, bu Sözleşmenin yürürlük tarihinden önce girmiş oldukları anlaşma ve düzenlemelerle, 1 inci fıkrada belirtilen düzenlemeler veya ikili, çok taraflı veya bölgesel anlaşmalardan herhangi birini sekreteryaya bildireceklerdir. Söz konusu anlaşmaların, tehlikeli atıkların ve diğer atıkların bu Sözleşmede hükme bağlanan şekliyle çevreyle uyumlu yönetimine ters düşmesi şartıyla, bu Sözleşme hükümleri, anılan anlaşmalar uyarınca gerçekleşen sınırlarötesi taşınımları etkilemeyecektir.

Madde 12

Sorumluluk Konusunda Danışma

Tehlikeli atıkların ve diğer atıkların sınırlarötesi taşınımından ve bertarafından kaynaklanan sorumluluk ve tazminata ilişkin kural ve usulleri belirleyen bir protokolün en kısa sürede kabul edilmesi amacıyla Taraflar, işbirliğine gireceklerdir.

Madde 13

Bilgi Aktarımı

1. Tehlikeli atıkların veya diğer atıkların sınırlarötesi taşınımı veya bertarafı sırasında, diğer Devletlerde insan sağlığı ve çevre üzerinde risk yaratabilme ihtimali bulunan bir kaza meydana gelmesi halinde Taraflar, duruma ilişkin bilgi edindiklerinde diğer Devletlere de derhal haber verilmelerini temin edeceklerdir.

2. Taraflar, Sekreteryaya aracılığıyla :

(a) Madde 5 uyarınca tayin edilen yetkili makamlar ve/veya odak noktalarına ilişkin değişiklikleri;

(b) Madde 3 uyarınca tehlikeli atıkların ulusal tanımındaki değişiklikleri;
ve mümkün olabilen en kısa sürede,

(c) Tehlikeli atıkların veya diğer atıkların ulusal yargı yetkileri altındaki alan içinde bertaraf edilmek üzere ithaline tümden ya da kısmen izin vermemek yolundaki kararlarını;

(d) Tehlikeli atıkların veya diğer atıkların ihracını kısıtlamak ya da yasaklama yolunda alacakları kararları;

(e) Bu maddenin 4 üncü fıkrası kapsamında gereken diğer bilgileri,
birbirlerine bildireceklerdir.

3. Ulusal kanun ve yönetmelikleriyle uyum içinde olmak kaydıyla Taraflar, bir önceki takvim yılına ilişkin olarak aşağıdaki bilgileri içeren bir raporu her bir takvim yılının bitiminden önce, Sekreteryaya aracılığıyla 15 nci madde kapsamında teşkil edilmiş Taraflar Konferansına iletceklerdir :

(a) Madde 5 uyarınca tayin ettikleri yetkili makamlar ve odak noktalar :

(b) Tehlikeli atıkların veya diğer atıkların kendilerinin de taraf olduğu sınırlarötesi taşınımına ilişkin aşağıdaki bilgiler :

(i) İhraç edilen tehlikeli atıkların ve diğer atıkların miktarı, kategorileri, özellikleri, varış yeri, transit ülkeler ve bildirim cevabına belirtilen bertaraf yöntemi;

(ii) İthal edilen tehlikeli atıkların ve diğer atıkların miktarı, kategorileri, özellikleri, menşei ve bertaraf yöntemleri;

(iii) Arzulandığı şekilde gitmeyen bertaraf işlemleri;

(iv) Sınırlarötesi taşınımına konu edilen tehlikeli atıkların veya diğer atıkların miktarını azaltma yolundaki çabaları;

(c) Bu Sozleşmenin uygulanması konusunda kabul etmiş oldukları tedbirlere ilişkin bilgiler,
(d) Tehlikeli atıkların veya diğer atıkların oluşumunun, taşınmasının ve bertarafının insan sağlığı ve çevre üzerindeki etkileri konusunda kendileri tarafından derlenen mevcut istatistiklere ilişkin bilgiler,

(e) İşbu Sozleşmenin 11 inci maddesi uyarınca girdikleri ıkkılı, çok taraflı ve bölgesel anlaşma ve düzenlemelere ilişkin bilgiler,

(f) Tehlikeli atıkların ve diğer atıkların sınırlarotesi taşınımı ve bertarafı sırasında meydana gelen kazalara ve bu kazalar konusunda alınan tedbirlere ilişkin bilgiler,

(g) Kendi ulusal yargı yetkileri altındaki alanda kullandıkları alternatif bertaraf yöntemlerine ilişkin bilgiler,

(h) Tehlikeli atıkların ve diğer atıkların üretimının azaltılması ve/veya ortadan kaldırılmasına yönelik teknolojilerin geliştirilmesi konusunda aldıkları tedbirlere ilişkin bilgiler,

(i) Taraflar Konferansının uygun goreceği diğer hususlar

4 Ulusal kanun ve yönetmelikleriyle uyum içinde olmak kaydıyla Taraflar, tehlikeli atıkların veya diğer atıkların sınırlarotesi taşınımından kendi çevresinin etkilenebileceğine inanan Taraf bu yonde bir talepte bulunduğunda, tehlikeli atıkların ve diğer atıkların sınırlarotesi taşınımına ilişkin olarak verilen her bir bildirim ve bu bildirimlere verilen cevapların birer nushasının Sekreteryaya gönderilmesini temin edeceklerdir

Madde 14

Mali Konular

1 Taraflar, farklı bölgelerin ve altbölgelerin özel ihtiyaçlarına gore, tehlikeli atıkların ve diğer atıkların yönetimi ve üretimlerinin asgari seviyeye indirilmesine ilişkin teknoloji transferlerine ve eğitime yönelik bölgesel ve altbölgesel merkezler kurulması gerekliliğini kabul ederler Taraflar, gönüllü mahiyetteki uygun finansman mekanizmalarının kurulması hususunu karara bağlayacaklardır

2 Tehlikeli atıkların ve diğer atıkların sınırlarotesi taşınımı ve bertarafı sırasında meydana gelebilecek kazalardan kaynaklanan tehlikeleri en aza indirmek amacıyla Taraflar, acil durumlarda geçici yardım sağlayacak doner bir fonun kurulması konusunu göz önüne alacaklardır

Madde 15

Tarafların Konferansı

1 Bu Sozleşme hükümleri uyarınca Taraflar Konferansı tesis edilmiştir Taraflar Konferansının ilk toplantısı, bu Sozleşmenin yururluğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Birleşmiş Milletler Çevre Programı İcra Mudurunun daveti üzerine yapılacaktır Bundan sonra, Konferansın ilk toplantısında tespit edilen belirli aralıklarda Taraflar Konferansı olağan toplantıları yapılacaktır

2 Taraflar Konferansının olağanustu toplantıları, Konferansının gerekli goreceği diğer zamanlarda veya herhangi bir tarafın yazılı isteği üzerine ve altı ay içinde sekreteryaya tarafından kendilerine iletilecek görüşler dahilinde ve Tarafların en azından üçte birinin desteklemesi durumunda yapılacaktır

3 Taraflar Konferansı, kendisine ve tesis edebileceği yardımcı organlardan herhangi birine ilişkin usul kurallarına ve özellikle de Tarafların bu Sozleşme kapsamındaki mali katılımlarını tespit etmeye yönelik mali kuralları oybirliğiyle kararlaştıracak ve onaylayacaktır

4 Taraflar ilk toplantılarında, bu Sozleşme kapsamında deniz çevresinin muhafazası ve korunmasına ilişkin sorumluluklarının yerine getirilmesinde, kendilerine yardımcı olmak üzere gerekebilecek ilave tedbirleri göreceklere

5 Taraflar Konferansı, bu Sozleşmenin etkin bir şekilde uygulanmasına ilişkin hususları surekli olarak gozden geçirecek ve değerlendirecek ve buna ilave olarak

(a) Tehlikeli atıkların ve diğer atıkların insan sağlığı ve çevreye verdiği zararın asgarî seviyeye indirilmesine yönelik uygun politikalar, stratejiler ve tedbirler arasında uyum sağlanmasını teşvik edecek,

(b) Diğer şeyler yanı sıra mevcut bilimsel, teknik, ekonomik ve çevresel bilgileri goz onune alarak, bu Sozleşmede ve eklerinde yapılacak değişiklikleri gereken şekilde goruşecek ve kabul edecek,

(c) İşbu Sozleşmenin ve madde 11'de ongorulen anlaşma ve duzenlemelerin uygulanması neticesinde kazanılan tecrube ışığında, Sozleşme amaçlarının başarılması için gerekebilecek ilave ey-lemeleri goruşecek ve yerine getirecek,

(d) Protokolleri gereken şekilde goruşecek ve kabul edecek, ve

(e) bu Sozleşmenin uygulanması için gerekli gorulen yardımcı organları kuracaktır

6 Birleşmiş Milletler, Birleşmiş Milletlerin uzmanlık kuruluşları, bu Sozleşmeye taraf olmayan herhangi bir Devlet gibi Taraflar Konferansında gozlemci olarak temsil edilebilirler Tehlikeli atıkları veya diğer atıklar alanında gerekli şartlara sahip olan ve Taraflar Konferansı toplantısında gozlemci sıfatıyla temsil edilmek arzusunu Sekreteryaya bildiren, ulusal veya uluslararası duzeydeki resmî veya gayri resmî organ veya kuruluşlar da, mevcut Tarafların en az üçte biri itiraz etmediği takdirde gozlemci olarak kabul edilebilirler Gozlemcilerin kabulü ve katılımı, Taraflar Konferansının kabul edeceği usul kurallarına tabi olacaktır

7 Taraflar Konferansı, bu Sozleşmenin yururluğe girdiği tarihten uç yıl sonra ve bunun sonrasinda, en az altı yılda bir, kendi etkinliğini değerlendirecek ve gerekli gorulurse en son bilimsel, çevresel, teknik ve ekonomik bilgilerin ışığında tehlikeli atıkların ve diğer atıkların sınırlarotesi taşınımının kısmen veya tamamen yasaklanması konusunu goruşacaktır

Madde 16

Sekreterya

1 Sekreteryanın gorevleri,

(a) 15 inci ve 17 nci maddelerde ongorulen toplantıları duzenlemek ve ıkmal etmek,

(b) 3 , 4 , 6 , 11 ve 13 uncu maddeler gereğince alınan bilgileri ve 15 inci madde kapsamında kurulan yardımcı organların toplantılarından çıkarılan bilgilere dayandırılan raporları, ilgili huku metlerarası ve gayri resmî birimlerin sağladığı bilgileri de goz onüne alarak hazırlamak ve gerekli yerlere iletme,

(c) Bu Sozleşme kapsamındaki gorevlerini yerine getirirken gerçekleştirdiği faaliyetler konusunda raporlar hazırlamak ve bu raporları Taraflar Konferansına sunmak,

(d) İlgili uluslararası organlarla gerekli koordinasyonu temin etmek ve özellikle de, gorevlerinin etkin bir şekilde yerine getirilmesi için gerekebilecek idarî ve yasal duzenlemelere girme,

(e) Tarafların bu Sozleşmenin 5 inci maddesi uyarınca kuracakları odak noktaları ve yetkili makamlarla ilişki kurmak

(f) Tehlikeli atıkların ve diğer atıkların bertarafı için Tarafların mevcut yetkili ulusal saha ve tesislere ilişkin bilgi toplanmak ve bu bilgileri Taraflar arasında dağıtmak,

(g) Bu Sozleşmede ongorulen bildirim sisteminin idare edilmesi,

Tehlikeli atıkların ve diğer atıkların yönetimi,

Tehlikeli atıklara ve diğer atıklara ilişkin çevreyle uyumlu teknolojiler, orneğin düşük atık ureten ve atık uretmeyen teknolojiler,

- Bertaraf kapasitelerinin ve sahalarının değerlendirilmesi,

- Tehlikeli atıkların ve diğer atıkların izlenmesi, ve
- Acil durum cevapları,
- gibi konularda, talepleri üzerine Taraflara yardımcı olmak amacıyla,
- Teknik yardım ve eğitim kaynakları,
- Mevcut teknik ve bilimsel know-how,
- Tavsiye ve uzmanlık kaynakları, ve
- Mevcut kaynaklar,
- gibi konularda Taraflardan bilgi almak ve bu bilgileri Taraflara iletmek,

(h) Sınırlarotesi taşınımına ilişkin bir bildirim, tehlikeli atıkların veya diğer atıkların sevkiyatıyla ilgili bildirimde uyup uymadığı ve/veya, söz konusu atıkların çevreyle tutarlı bir şekilde yönetilmeyeceğine inanmak için ellerinde herhangi bir neden olduğunda, tehlikeli atıkları veya diğer atıklar için önerilen bertaraf tesislerinin çevreyle uyumlu olup olmadığı gibi konuların incelenmesinde Taraflara yardımcı olabilecek ve konusunda gerekli teknik yeterliğe sahip müşavir veya müşavir firmalara ilişkin olarak talep üzerine Taraflara bilgi temin etmek gibi anılan incelemeler, Sekreteryayı bağlamayacaktır,

(i) tarafların talebi üzerine, yasa dışı trafik olaylarının belirlenmesinde Taraflara yardımcı olmak ve yasa dışı trafiğe ilişkin olarak elde etmiş olduğu bilgileri derhal ilgili Taraflara iletmek,

(j) Acil durumlarda Devletlere olabildiğince süratle yardımcı olabilmek amacıyla, uzman ve cihaz temini konusunda Taraflarla ve ilgili ve yetkili uluslararası kurum ve kuruluşlara işbirliği yapmak, ve

(k) bu Sözleşme amaçlarıyla ilgili olup, Taraflar Konferansınca belirlenebilecek diğer görevleri yerine getirmek

2 Taraflar Konferansının 15 inci maddeye uygun olarak düzenlenen ilk toplantısı tamamlanuncaya kadar Sekreteryanın görevleri geçici olarak Birleşmiş Milletler Çevre Programı tarafından yürütülecektir

3 Taraflar Konferansı ilk toplantısında, bu Sözleşme kapsamında Sekreterya görevlerini üstlenmek istediklerini belirtmiş mevcut yetkili devletlararası teşkilatlar arasından Sekreteryayı tayin edecektir Taraflar Konferansı, yine bu toplantıda, geçici sekreteryanın özellikle yukarıdaki 1 inci fıkraya göre kendisine verilen görevleri nasıl yerine getirdiğini değerlendirip, bu görevler için uygun yapılar üzerinde karar verecektir

Madde 17

Sozleşmede Değişiklik

1 Herhangi bir Taraf bu Sözleşmeye değişiklik onerebilir ve bu Sözleşmede herhangi bir protokole Taraf olanlar da o protokolde değişiklik yapılması teklifinde bulunabilirler Bu değişiklikler, diğer şeyler yanı sıra ilgili bilimsel ve teknik hususları da dikkate alacaktır

2 Bu Sözleşmede yapılacak değişiklikler Taraflar Konferansının bir toplantısında kabul edilecektir Herhangi bir protokolde yapılacak değişiklikler ise, söz konusu protokol Taraflarının yapacağı toplantıda kabul edilecektir Bu Sözleşmede veya, ilgili protokolde mevcut aksı hükümler hariç kalmak kaydıyla herhangi bir protokolde yapılacak tadilatlar, tadilatın gorusulmesi teklif edilen toplantı tarihinden en az altı ay önce Sekreterya tarafından Taraflara dağıtılacaktır Sekreterya ayrıca, teklif edilen tadilatları bilgi edinmeleri amacıyla bu Sözleşmeye imza atmış Taraflara gönderilecektir

3 Taraflar, teklif edilen tadilatlar üzerinde oybirliğiyle mutabakata varmak için her gayreti sarf edeceklerdir Ancak oybirliğine ilişkin bütün gayretler sonuçsuz kaldığında ve mutabakata varılamadığında, söz konusu tadilat son çare olarak, toplantıya katılan ve oy kullanan Tarafların dörtte üç oy çoğunluğuyla kabul edilecek ve onaylanması ve resmen kabul ve teyidi için Depoziter ta-

rafından tüm Tarafalara iletilecektir.

4. 3 üncü fıkrada belirtilen usul, protokol tadilatları için de geçerli olacak, ancak bu tadilatların kabulü için, ilgili protokole Taraf olan ve toplantıya katılarak oy kullanan Devletlerin üçte iki oy çoğunluğu yeterli olacaktır.

5. Tadilatlarla ilişkin onay, resmî kabul ve teyid belgeleri, Depoziter'e teslim edilecektir. 3. ve 4 üncü fıkralar uyarınca kabul edilen tadilatlar, bu tadilatlar kabul etmiş Taraflar arasında, ilgili protokolda mevcut aksi hükümler hariç kalmak kaydıyla söz konusu protokol kabul etmiş Taraflardan en az dörtte üçünün onay, resmî kabul veya teyid belgelerini Depozitere teslim ettikleri tarihi takip eden doksanıncı günde yürürlüğe girecektir. Bu tadilatlar, diğer Taraflar için söz konusu tadilatlarla ilişkin onay, resmî kabul veya teyid belgesinin teslimini takip eden doksanıncı günde yürürlüğe girecektir.

6. İşbu madde amaçları açısından katılan ve oy veren Taraflar, toplantıya katılarak olumlu veya olumsuz oy veren Taraflar anlamına gelecektir.

Madde 18

Eklerde Kabul ve Değişiklik

1. Bu Sözleşme veya herhangi bir protokolün ekleri, bu Sözleşmenin veya duruma göre ilgili protokolün ayrılmaz bir parçası kabul edilecek ve, aksine bir hüküm bulunmadıkça, bu Sözleşmeye veya protokollere yapılacak herhangi bir atıf, Sözleşme veya protokolün eklerine de yapılmış sayılacaktır. Anılan ekler, sadece bilimsel teknik ve idarî konularla kısıtlı olacaktır.

2. Protokollerden herhangi birinde eklerine ilişkin olarak belirtilebilecek aksi hükümler saklı kalmak kaydıyla, İşbu Sözleşme veya protokolda yapılacak ilave eklerin önerilmesi, kabulü ve yürürlüğe girmesi ile aşağıdaki esaslar uygulanacaktır;

(a) Sözleşme ve protokollerin eklerine ilişkin teklif ve kabuller, 17 nci maddenin 2, 3 ve 4 üncü fıkralarında belirlenen usullere uygun olarak önerilip kabul edilecektir.

(b) Bu Sözleşmeye yapılacak ilave ekleri veya protokolün eklerini kabul etmesi mümkün olmayan Taraflar, durumu Depozitelerin gönderdiği onay tarihinden itibaren altı ay içinde yazılı olarak Depozitere bildireceklerdir. Depoziter gecikmeksizin almış olduğu bu bildirim tüm taraflara iletilecektir. Taraflar hakkında daha önce itirazımı beyan ettiği bir husustaki itiraz beyanname kabulünü herhangi bir tarihe bildirebilir. Bu durumda ekler o Taraf için bu tarihte yürürlüğe girecektir;

(c) Bildirimin Depoziter tarafından tüm Tarafalara iletilmesinden itibaren altı aylık sürenin bitiminde, söz konusu ek, yukarıdaki (b) bendi uyarınca bildirim göndermemiş olan tüm Sözleşme veya protokol Tarafları için yürürlüğe girecektir.

3. Bu Sözleşmenin veya herhangi bir protokolünün eklerinde düşünülen değişikliklerin önerilmesi, kabulü ve yürürlüğe girmesi, Sözleşme veya protokol eklerinin önerilmesi, kabulü ve yürürlüğe girmesine uygunlanan usullere tabi olacaktır. Konvansiyon için düşünülmüş ekler ve eklerde yapılacak değişikliklerde, diğer faktörlerin yanı sıra, ilgili bilimsel ve teknik hususları da göz önüne alacaktır.

4. Daha sonradan yapılacak bir ek veya ekteki bir değişiklik, bu Sözleşmede veya protokollerden herhangi birinde değişikliği içeriyorsa, bu ek veya ekteki değişikliğin yürürlüğe girmesi için, önce, Konvansiyonda düşünülen müttekabil değişikliğin yürürlüğe girmesini beklemek gerekecektir.

Madde 19

Doğrulama

Diğer bir Tarafın işbu Sözleşme kapsamındaki yükümlülüklerini ihlal etmiş veya etmekte olduğuna inanan herhangi bir Taraf, durumu derhal Sekreteryaya bildirebilir. Bu durumda söz konu-

su Taraf, doğrudan veya Sekreteryaya aracılığıyla, iddiaların yoneldığı Tarafı durumdan haberdar edecektir Bu konudaki tum bilgiler Sekreteryaya tarafından Tarafllara verilecektir

Madde 20

Anlaşmazlıkların Hallı

1 Taraflar arasında Sozleşmenin veya Sozleşme protokollerinden herhangi birinin yorumlanması veya uygulanması ya da bunlara uyulması konusunda anlaşmazlık çıkması durumunda, Taraflar, bu anlaşmazlığı gorusmeler veya kendi seçecekleri başka bir barışçı hal tarzı yoluyla hallı imkânını arayacaklardır

2 Eğer ilgili Taraflar anlaşmazlıklarını, bir önceki fıkrada belirtilen yollardan çözemelerse, ihtilafı Taraflar mutabık kaldıkları takdirde soz konusu ihtilaf, uluslararası Adalet Divanına veya Ek VI'da tespit edilen şartlarda tahkime goturulecektir Ancak Tarafların, ihtilafın Uluslararası Adalet Divanına ya da tahkime goturulmesi konusunda mutabakata varamamaları, kendilerini 1 inci fıkrada belirtilen yollardan ihtilafa çözüm arama mesuliyetinden kurtarmayacaktır

3 İşbu Sozleşmeyi tasdik, kabul, resmen teyid ederken veya bu Sozleşmeye taraf olurken bir Devlet veya politik ve/veya ekonomik butunleşme teşkilatı aynı yukumluluğu kabul eden herhangi bir Tarafa ilişkin olarak,

(a) İhtilafın Uluslararası Adalet Divanına goturulmesini,

ve/veya

(b) Ek VI'da tespit edilen esaslara gore tahkime gidilmesini,

herhangi bir özel anlaşmaya gerek olmaksızın ve zorunlu olarak kabul ettiğini bildirebilir Bu bildirim yazılı olarak Sekreteryaya verilecek, Sekreteryaya da Tarafllara iletcektir

Madde 21

Imza

İşbu Sozleşme, 22 Mart 1989 tarihinde Basel'de, 23 Mart 1989 ile 30 Haziran 1989 tarihleri arasında Bern'de İsviçre Dışişleri Federal Bakanlığında ve 1 Temmuz 1989 ile 22 Mart 1990 tarihleri arasında New York'ta Birleşmiş Milletler Genel Merkezinde Devletlerin, Birleşmiş Milletler Namıbya Konseyi tarafından temsil edilen Namıbya'nın ve politik ve/veya ekonomik butunleşme teşkilatlarının imzasına açık tutulacaktır

Madde 22

Onay, Kabul, Resmî Teyit veya Tasdik

1 Bu Sozleşme, Devletlerin ve Birleşmiş Milletler Namıbya Konseyi tarafından temsil edilen Namıbya'nın onay, kabul ve tasdiğine ve politik ve/veya ekonomik butunleşme orgutlerinin de resmî teyit veya tasdiğine tabi olacaktır Onay, kabul, resmî teyid veya tasdik belgeleri depozitere teslim edilecektir

2 Yukarıda 1 inci fıkrada atıfta bulunulan ve uye Devletlerinden herhangi biri Taraf olmadan bu Sozleşmeye Taraf olan teşkilatlardan herhangi biri, Sozleşme altındaki butun yukumluluklara tabi olacaklardır Uye devletlerinden biri veya daha fazlası Sozleşmeye Taraf olan orgutler soz konusu olduğunda, orgutun kendisi ve uye Devletler, Sozleşmenin yukumlerinin yerine getirilmesindeki kendi sorumlulukları hususunda karar vereceklerdir Bu gibi durumlarda, orgut ile uye Devletlere, Sozleşmedeki haklarını aynı anda kullanma hakkı tanımayacaktır

3 Resmî teyid ve tasdik belgelerinde, yukarıda 1 inci fıkrada atıfta bulunulan orgutler, verecekleri resmî, bu Sozleşme kapsamına giren konulara ilişkin yetki sınırlarını belirteceklerdir Bu teşkilatlar, yetkilerinde meydana gelebilecek büyük çaplı değişiklikleri Depozitere bildirecek, Depoziter de durumu Tarafllara iletcektir

Madde 23

Uyelik

1 Bu Sozleşme, sozleşmenin imzaya kapandığı tarihi ızleyen gunden başlayarak, Devletlern, Birleşmiş Milletler Namıbya Konseyi tarafından temsil edilen Namıbyanın ve politik ve/veya ekonomik butunleşme teşkilatlarının uyelığıne açık tutulacaktır

2 Yukarıda 1 inci fıkrada atıfta bulunulan teşkilatlar verecekleri uyelik belgelerinde, bu Sozleşme Kapsamına giren konulara ılışkın yetki sınırlarını belirteceklerdir Bu teşkilatlar, yetkilerinde meydana gelebilecek buyuk çaplı değışiklikleri Depozitere bildireceklerdir

3 Bu Sozleşmeye taraf olan politik ve/veya ekonomik butunleşme teşkilatları, 22 ncı maddenin 2 ncı fıkrası hukumlerine tabı olacaktır

Madde 24

Oy Hakkı

1 Aşağıda 2 ncı fıkrada hukme bağlanan durumlar hariç kalmak kaydıyla, her bir Sozleşmeci Tarafın bir oy hakkı olacaktır

2 22 ncı maddenin 3 uncu fıkrası ve 23 uncu maddenin 2 ncı fıkrası uyarınca politik ve/veya ekonomik butunleşme teşkilatları yetki alanlarına giren konularda bu Sozleşmeye veya ilgili Protokole Taraf olan uye Devletlerin oy sayısına eşit oy hakkına sahip olacaklardır Bu teşkilatlar, teşkilatlara uye Devletlere oy haklarını kullandığında kendi oy haklarını kullanamayacakları gibi, bunun tersi de geçerli olacaktır

Madde 25

Yururluk

1 Bu Sozleşme, yırmıncı onay, kabul, resmî teyit, tasdik veya uyelik belgesinin teslim tarihini takip eden doksanıncı gunde yururluğe girecektir

2 Bu Sozleşmeyi yırmıncı onay, kabul, resmî teyit, tasdik veya uyelik belgesinin teslim tarihini takip eden doksanıncı gunden sonra onaylayan, kabul, tasdik veya resmen teyit eden Devlet veya politik ve/veya ekonomik butunleşme teşkilatı için bu Sozleşme, anılan Devlet veya politik ve/veya ekonomik butunleşme teşkilatının kendi onay, kabul, resmî teyit, veya uyelik belgesinin teslim tarihini takip eden doksanıncı gunde yururluğe girecektir

3 Yukarıdaki 1 inci ve 2 ncı fıkraların amaçları açısından, bir politik ve/veya ekonomik butunleşme teşkilatı tarafından teslim edilen herhangi bir belge, bu teşkilata uye Devletlerin teslim etmiş olduklarına ilave olarak addedilmeyecektir

Madde 26

İhtiraz Kaydı ve Beyan

1 Bu Sozleşmeye ihtiraz kaydı konamayacağı gibi, itiraz da edilemeyecektir

2 Bu maddenin 1 inci fıkrası, bu Sozleşmeyi imzaladıklarında kabul veya tasdiklerinde, resmen teyit ettikleri veya bu Sozleşmeye Taraf olduklarında, devletlerin veya politik ve/veya ekonomik butunleşme teşkilatlarının, diğer şeyler yanı sıra, kendi kanun ve mevzuatını Sozleşme hukumleri ile uyumlu hale getirmek amacıyla, nasıl ifade edilirse idilsin veya hangi adla anılırsa anılsın, beyanlarda bulunmasını, bu beyanların, bu Sozleşmenin soz konusu Devlete uygulanan hukumlerinin hukukî etkilerini engelleyici veya değıştirici bir anlam taşımaması koşuluyla, engellemeyecektir

Madde 27

Çekilme

1 Bu Sozleşmenin Tarafılardan biri için yururluğe girdiği tarihten itibaren uç yıl sonra herhangi bir anda soz konusu Taraf, Depozitere yazılı ihbarda bulunmak suretiyle bu Sozleşmeden çekilebilir

3957

28.12.1993

2. Sözleşmeden çekilme, bu konudaki ihbarın Depozitere ulaştığı tarihten itibaren bir yıl sonra veya ihbarda belirtilecek daha ileriki bir tarihte yürürlüğe girecektir.

Madde 28

Depoziter

Bu Sözleşmenin ve Sözleşme protokollerinden herhangi birinin Depoziteri, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteridir.

Madde 29

Orijinal Metinler

Bu Sözleşme Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusca ve İspanyolca hazırlanmış olup, bu dillerdeki metinlerin hepsi orijinal metin olarak kabul edilecektir.

Keyfiyeti Tevsiken, aşağıdaki imzası bulunan yetkili bu Sözleşmeyi imzalamıştır.

1989.....tarihinde’de tanzim edilmiştir.

Ek 1

Kontrol Edilecek Atık Kategorileri

Atık Türleri

Y1	Hastanelerden, tıp merkezlerinden ve kliniklerden kaynaklanan klinik atıklar
Y2	Farmasotik ürünlerin üretiminden ve hazırlanmasından kaynaklanan atıklar
Y3	Farmasotik ve ilaç atıkları
Y4	Biyosid ve fitofarmasotiklerin üretiminden, hazırlanmasından ve kullanılmasından kaynaklanan atıklar
Y5	Ahşap koruyucu maddelerin üretiminden, hazırlanmasından ve kullanılmasından kaynaklanan atıklar
Y6	Organik çözücülerin üretiminden, hazırlanmasından ve kullanılmasından kaynaklanan atıklar
Y7	Siyanür ihtiva eden ısıl işlemleri ile sertleştirme işlemlerinden kaynaklanan atıklar
Y8	Başlangıçta hedeflenen kullanıma uygun olmayan atık madenî yağlar
Y9	Atık yağ/su, hidrokarbon/su karışımları, emülsiyonlar
Y10	Poliklorlubifeniller (PCB)'ler ve/veya poliklorluterfeniller (PCT) ve/veya polibromlubifeniller (PBB'ler) içeren veya bu maddelerle kirlenmiş atık maddeler ve malzemeler
Y11	Ayrılmadan, imbiklemeden ve herhangi bir ısıl işlemde ötürü ortaya çıkan katranlı atık atıkları
Y12	Mürekkep, boya, pigment, lake ve cilaların üretiminden, hazırlanmasından ve kullanılmasından kaynaklanan atıklar
Y13	Lateks, reçine, plastize edici maddeler ile yapışkanlar/yapıştırıcıların üretiminden, hazırlanmasından ve kullanılmasından kaynaklanan atıklar
Y14	Tanımlanamayan ve/veya yeni ve insan ve/veya çevre üzerindeki etkileri bilinmeyen araştırma ve geliştirme veya eğitim faaliyetlerinden kaynaklanan kimyasal madde atıkları
Y15	Başka bir yasal düzenlemeye konu olmayan patlayıcı karakterde atıklar
Y16	Fotoğrafçılıkta kullanılan kimyasal madde ve malzemelerin üretiminden, hazırlanmasından ve kullanımından kaynaklanan atıklar
Y17	Metal ve plastiklere yüzey işlemleri uygulanmasından kaynaklanan atıklar
Y18	Sınaf atıklarının bertarafı işlemlerinden kaynaklanan atıklar

Atık Türleri

Aşağıda belirtilen maddeleri içeren atıklar :

- Y19 Metal karbonileri
Y20 Berilyum, berilyum bileşikleri
Y21 Krom VI (Cr VI) bileşikleri
Y22 Bakır bileşikleri
Y23 Çinko bileşikleri
Y24 Arsenik, arsenik bileşikleri
Y25 Selenyum; selenyum bileşikleri
Y26 Kadmiyum; kadmiyum bileşikleri
Y27 Antimuan; antimuan bileşikleri
Y28 Tellür; tellür bileşikleri
Y29 Cıva; cıva bileşikleri
Y30 Talyum; talyum bileşikleri
Y31 Kurşun; kurşun bileşikleri
Y32 Anorganik flor bileşikleri - kalsiyum florür hariç
Y33 Anorganik siyanürler
Y34 Asitli çözeltiler veya katı haldeki asitler
Y35 Bazık çözeltiler veya katı haldeki bazlar
Y36 Asbest (toz ve lifler)
Y37 Organik fosfor bileşikleri
Y38 Organik siyanürleri
Y39 Fenoller; klorofenoller dahil fenol bileşikleri
Y40 Eterler
Y41 Halojenli organik bileşikler
Y42 Halojenli çözücüler dışındaki organik çözücüler
Y43 Poliklorlu dibenzo fuarının herhangi bir türevi
Y44 Poliklorlu dibenzo para dioksinin herhangi bir türevi
Y45 Bu ekte belirtilen maddelerin haricindeki organohalejen bileşikler (Ör. Y39, Y41, Y42, Y43, Y44)

Ek II

Özel Değerlendirmeye Tabi Tutulacak Atık Kategorileri

- Y46 Evlerden toplanan atıklar
Y47 Evsel atıkların yakılmasından kaynaklanan artıklar

Ek III

Tehlikeli Özellikler Listesi

<u>UN Tasnifi</u>	<u>Kod</u>	<u>Özellik</u>
1	H1	Patlayıcı Patlayıcı madde veya atık, kendi başına kimyasal reaksiyon yoluyla belli bir sıcaklık ve basınçta ve hızla gaz oluşmasına ve çevresindeki-lerin zarar görmesine neden olabilecek katı veya sıvı halde madde veya atık (ya da maddelerin veya atıkların karışımı) demektir.
3	H3	Parlayıcı sıvılar Parlayıcı kelimesi "tutuşabilen" kelimesiyle aynı anlamdadır. Parlayıcı sıvılar, kapalı hazne deneyinde 60.5°C, açık hazne deneyinde ise 65.6°C'ın altındaki sıcaklıklarda parlayıcı bir buhar

UN Tasnifi	Kod	Özellik
		birakan sıvılar, sıvı karışımları, çözeltide veya süspansiyonda katı madde ihtiva eden maddelerdir. (Örneğin, boya, vernik, cila gibi maddeler içerip tehlikeli özellikleri nedeniyle başka bir sınıfa dahil edilen maddeler içermeyen maddeler) Açık hazne deneyleri ile kapalı hazne deneylerinin sonuçları kesinlikte kıyaslamalara olanak tanımadığından ve hatta aynı deneyin sonuçları sık sık değişkenlik gösterebildiğinden bu türden farklılıkları göz önüne alarak yukarıdaki rakamlardan farklı olarak getirilecek yasal düzenlemeler, bu tanımın özüne uygun olacaktır.
4.1	H4.1	Patlayıcılar sınıfının dışında olup da taşınmaları sırasında karşılaşılabilecek koşullarda kolayca tutuşabilen veya sürtünme nedeniyle alev almaya neden olabilen veya katkıda bulunabilen katılar ya da atık katılardır.
4.2	H4.2	Kendiliğinden yanmaya müsait katılar veya atıklar Normal taşımacılık koşullarında veya havayla temas yüzünden kendiliğinden ısınmaya ve bu şekilde yanmaya müsait maddeler veya atıklar
4.3	H4.3	Suyla temas halinde parlayıcı gazlar bırakan maddeler veya atıklar. Suyla temas durumunda kendiliğinden parlayan veya tehlikeli sayılacak miktarlarda parlayıcı gazlar bırakan maddeler veya atıklar.
5.1	H5.1	Oksitleyici Kendilerinin yanıcı olup olmasına bakılmaksızın, oksijen verme yoluyla diğer maddelerin yanmasına neden olan veya katkıda bulunan madde veya atıklar.
5.2	H5.2	Organik peroksitler Çift değerlikli 0-0 yapısına sahip organik maddeler veya atıklar kendi kendine hızlanan egzotermik bozunmaya uğrayabilecek olan ısıtılardan dengesiz maddelerdir.
6.1	H6.1	Zehirli (Akut) Yutulması, solunum veya deriyle temas etmesi durumunda ölüme, ciddi şekilde yaralanmaya veya insan sağlığının zarar görmesine neden olabilecek maddeler veya atıklar.
6.2	H6.2	Enfeksiyöz maddeler İnsanlarda veya hayvanlarda hastalıklara yol açtığı bilinen veya şüphelenilen zararlı mikro organizmaları veya bunların toksinlerini içeren maddeler veya atıklar.
8	H8	Korozif maddeler Canlı dokuyla temas halinde kimyasal olarak dokuya ciddi zararlar verebilen veya sızıntı halinde diğer mallara ya da ulaştırma araçlarına zarar verebilen hatta tümüyle tahrip edebilen veya başka türden tehlikeler yaratabilen maddeler veya atıklar.
9	H10	Hava veya suyla temas halinde toksit gaz bırakılması Hava veya su ile temas halinde tehlikeli sayılacak miktarda toksit gazlar bırakabilecek maddeler veya atıklar.
9	H11	Toksik (gecikmiş veya kronik)

UN Tasnifi	Kod	Özellik
		Yutuldukları, solundukları ya da deriden içeri girdikleri takdirde kanserojen etkiler de dahil olmak üzere gecikmiş veya kronik etkilere yol açabilen maddeler veya atıklar.
9	H12	Ekotoksik Serbest halde bulunmaları durumunda, biyoakümüülasyon yoluyla çevre üzerinde ani veya gecikmeli olarak olumsuz etkiler yaratan veya yaratabilecek olan ve/veya biyotik sistemlerde toksit etkiler yaratan veya yaratması muhtemel olan maddeler veya atıklar.
9	H13	Bertaraf edilmelerinden sonra herhangi bir yoldan, yukarıda sıralanan özelliklerden herhangi birine sahip bir diğer maddenin (Örneğin özütlenme sıvısı) oluşumuna neden olan maddeler.

Deneyler

Belirli türden atıkların yarattığı potansiyel tehlikeler henüz tam olarak belirlenememiştir, bu tehlikeleri nicel olarak tanımlayacak deneyler mevcut değildir. Bu atıkların insan ve/veya çevre üzerinde yarattıkları potansiyel tehlikeleri tanımlayacak yöntemlerin geliştirilebilmesi için yeni araştırmalar yapılması gerekmektedir. Standart deneyler ancak saf maddeler ve malzemeler için geliştirilmiştir. Ek I'de sıralanan maddelerin işbu Ek'te belirtilen özelliklerden herhangi birine sahip olup olmadığını tespit etmek üzere pek çok ülkede ulusal deneyler geliştirilmiştir.

Ek IV

Bertaraf İşlemleri

- A. Kaynak Geri Kazanımına, Yeniden İşlemeye, Arazi Islahında, Doğrudan Tekrar Kullanıma veya Alternatif Kullanımlara Olanak Vermeyen İşlemler
A Bölümü uygulamada karşılaşılan tüm bertaraf işlemlerini kapsamaktadır.
- D1 Toprağın altında veya üstünde depolama (Or. arazide depolama, vb.)
- D2 Arazi işleme (Ör. Sıvı veya çamur atıkların toprakta biyolojik bozulmaya uğraması, vb.)
- D3 Derine enjeksiyon (pompanabilir atıkların kuyulara, tuz kayaçlarına veya doğal olarak bulunan boşluklara enjeksiyonu, vb.)
- D4 Yüzey doldurma (Ör. sıvı ya da çamur atıkların kovuklara, havuzlara ve lagunlere doldurulması)
- D5 Özel işlemlerli arazi depolaması (Ör. üzeri kapatılmış ve hem birbiriyle hem de çevreyle teması kesilmiş beton hücrelere yerleştirme)
- D6 Denizler ve okyanuslar dışında bir su külesine bırakma
- D7 Deniz dibine gömme de dahil, denizlere ve okyanuslara bırakma
- D8 Bu ekte yer almayan ve A Bölümündeki işlemlerden herhangi biri yoluyla atılan nihai bileşiklerin veya karışımların oluşmasına neden olan biyolojik işlemler
- D9 Bu ekte yer almayan ve A Bölümündeki işlemlerden herhangi biri yoluyla atılan nihai bileşiklerin oluşmasına neden olan fiziko-kimyasal işlemler (Ör. buharlaştırma kurutma, kalsinasyon, nötrleştirme, çökeltme vb.)
- D10 Arazide yakma
- D11 Denizde yakma
- D12 Nihai depolama (Ör. bir madende konteyner içine yerleştirme vb.)
- D13 A Bölümünde belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutulmadan önce harmanlama veya karıştırma

3957

28.12.1993

- D14 A Bolumunde belirtilen işlemlere tabi tutulmak üzere yeniden ambalajlama
- D15 A Bolumunde belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere depolama
- B Kaynak Geri Kazanımına, Yeniden İşlemeye, Arazi Islahına, Doğrudan Tekrar Kullanıma veya Alternatif Kullanımlara Olanak Veren İşlemler
- B Bolumu tehlikeli oldukları düşünülen veya yasal olarak tehlikeli sıfatıyla tanımlanan ve aksı takdirde A Bolumunde belirtilen işlemlere tabi tutulabilecek olan maddelere uygulanacak tüm işlemleri kapsamaktadır
- R1 Yakıt olarak kullanma (doğrudan yakma dışında) veya enerji üretimi için diğer şekillerde yararlanma
- R2 Solvent (çözücü) ıshalı/geri kazanımı
- R3 Solvent olarak kullanılmayan organik maddelerin ıshalı/yeniden işlenmesi
- R4 Metallerin ve metal bileşiklerinin ıshalı/yeniden işlenmesi
- R5 Diğer anorganik maddelerin ıshalı/yeniden işlenmesi
- R6 Asıtların veya bazların geri kazanımı
- R7 Kirliliğin azaltılması için kullanılan parçaların geri kazanımı
- R8 Katalizörlerin parçalarının geri kazanımı
- R9 Kullanılmış yağların yeniden rafine edilmesi veya önceden kullanılmış yağların diğer kullanımları
- R10 Ekolojik iyileştirme veya tarımcılık yararına sonuç verecek arazi ıshalı
- R11 R1-R10 arasındaki işlemlerden elde edilecek artık maddelerin kullanımı
- R12 Atıkların R1-R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değışimi
- R13 Maddelerin B Bolumunde belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere bınktırılması

Ek V A

Bıldırımde Sağlanacak Bilgiler

- 1 Atık ihraç nedeni
- 2 Atık ihracatçısı (1)
- 3 Atığın üreticisi veya üreticileri ve üretim yeri (1)
- 4 Atığı bertaraf eden ve fiili bertaraf yeri (1)
- 5 Eğer bilinmiyorsa atığın taşıyıcıları veya acentaları (1)
- 6 Atığın ihraç edildiği ülke
Yetkili makam (2)
- 7 Atığın geçeceği tahmin edilen transit ülkeler
Yetkili makam (2)
- 8 Atığın ithal edildiği ülke
Yetkili makam (2)
- 9 Genel veya tek bıldırım
- 10 Sevkiyat(ların) tahmini tarih(ler) ve atığın ihraç suresi ve önerilen guzergâh (giriş ve çıkış noktaları da dahil) (3)
- 11 Ongorulen nakliye aracı (karayolu, demiryolu, hava, deniz, iç sular)
- 12 Sigortaya ilişkin bilgi (4)
- 13 Y numarası ve BM numarası da dahil olmak üzere atığın cinsi ve fiziksel tanımı, kompozisyonu (5) ve kaza durumunda acil hukumler de dahil olmak üzere özel taşıma şartları

14. Öngörülen paketleme biçimi (Örneğin açık, fıçıda, tanker)
15. Ağırlık/hacim olarak tahmini miktar (6)
16. Atığın üretildiği proses (7)
17. Ek I'de belirtilen atıklar için sınıflamalar Ek II'den; tehlikeli özellik, H numarası, BM numarası
18. Ek III uyarınca bertaraf yöntemi
19. Üreticinin ve ihracatçının, bilgilerin doğruluğuna dair beyanı
20. İhracatçı veya üretici tarafından bertaraf ediciye aktarılan ve atıkların, ithalatçı ülkenin kanun ve mevzuatına göre çevreyle tutarlı bir şekilde yönetilmeyeceğine inanması için hiç bir neden olmadığı yolunda bertaraf edicinin görüşünü destekler bilgi (tesisnin teknik tanımı da dahil)
21. İhracatçı ve bertaraf edici arasındaki sözleşmeye ilişkin bilgiler

Notlar

- (1) Tam ad ve adres, telefon, telex veya telefaks numarası ile temasa geçilecek şahsın adı, telefon, telex veya telefon numarası.
- (2) Tam ad ve adres, telefon, telex veya telefaks numarası.
- (3) Birden fazla sevkiyatı içeren genel bildirimlerde, her bir sevkiyat tarihi veya bu bilinmiyorsa, tahmini sevkiyat sıklığı belirtilecektir.
- (4) İlgili sigorta şartlarına ve bunların ihracatçı, taşıyıcı ve bertaraf edici tarafından nasıl karşılandığına ilişkin bilgiler.
- (5) Zehirlilik ve taşıma ve önerilen bertaraf metoduna ilişkin olarak atığın içerdiği diğer tehlikeler açısından en tehlikeli elemanların mahiyeti ve konsantrasyonu.
- (6) Birden fazla sevkiyatı içeren genel bildirimde, toplam tahmini miktarla her bir sevkiyatın tahmini miktarı belirtilecektir.
- (7) Tehlikeyi değerlendirmek ve önerilen bertaraf işleminin uygunluğunu belirleyebilmek için gerektiği ölçüde.

Ek V B

Dolaşım Belgesinde Sağlanacak Bilgiler

1. Atık ihracatçısı (1)
2. Atığın üreticisi veya üreticileri ve üretim yeri (1)
3. Atığı bertaraf eden ve fiili bertaraf yeri (1)
4. Atık taşıyıcısı veya taşıyıcıları (1) veya acenta ya da acentaları
5. Genel veya tek bildirim konusu
6. Sınırlarötesi taşınımın başlama tarihi ve atıktan sorumlu her şahsın alındı imzası ve tarih(ler)
7. Ulaşım aracı (karayolu, demiryolu, deniz, hava, iç sular), ihracatçı ve ithalatçı ülke ile transit ülke ve tespit edilmiş ise, giriş ve çıkış noktaları da dahil
8. Atığın genel tanımı (fiziksel durumu, ilgili BM sevkiyat ismi ve sınıfı, BM numarası, Y numarası veya H numarası)
9. Kaza durumunda acil hükümler de dahil olmak üzere taşıma şartları
10. Paketleri tipi ve numarası
11. Ağırlık/hacim cinsinden miktar
12. Üreticinin veya ihracatçının bilgilerin doğruluğuna dair beyanı
13. Üreticinin veya ihracatçının, Taraf olan ilgili Devletlerin yetkili makamlarınca herhangi bir ıtiraz yapılmadığına dair beyanı
14. Bertaraf edicinin atıkları tespit edilmiş bertaraf tesisinde teslim almış olduğuna dair teyidi ve bertaraf yönetiminin ve yaklaşık bertaraf tarihinin belirtilmesi.

Notlar

Dolaşım belgesinde gerekli bilgiler, mümkün olduğu durumlarda, nakliyat kuralları kapsamında gerekli olan bilgilerle birlikte tek bir belgede temin edilecektir. Bunun mümkün olmadığı durumlarda ise, dolaşım belgesindeki bilgiler, nakliyat kuralları kapsamında gerekli olanların aynı olmayacak, bunları tamamlayıcı mahiyette olacaktır. Dolaşım belgesinde, bilgilerin kim tarafından temin edileceğine ve formların kim tarafından doldurulacağına dair talimatlar olacaktır.

(1) Tam ad ve adres, telefon, teleks veya telefaks numarası ile acil durumlarda temasa geçilecek şahsın ismi, adresi, telefon, teleks veya telefaks numarası.

Ek VI

TAHKİM

Madde 1

Sözleşmenin 20 nci maddesinde atıfta bulunulan anlaşmada aksi bir hüküm bulunmadıkça, tahkim işlemleri aşağıdaki 2 ilâ 10 uncu maddelere göre yürütülecektir.

Madde 2

Davacı taraf, tarafların ihtilafı 20 nci maddenin 2 nci veya 3 üncü fıkrası uyarınca tahkime götürme kararı aldıklarını Sekreteryaya bildirecek ve Sözleşmenin, ihtilafa, konu maddelerinin yorumunu veya uygulamasını verecektir. Sekreteryaya almış olduğu bu bilgileri tüm Taraflara ileticektir.

Madde 3

Tahkim heyeti üç üyeden oluşacaktır. İhtilaf içindeki Taraflardan her bir hakem tayin edecek ve bu yolla tayin edilen iki hakem, ortak mutabakat ile üçüncü bir hakem seçeceklerdir. Tahkim heyetine bu üçüncü hakem başkanlık edecektir. Bu şahıs, ihtilaf içinde taraflardan birinin tabiiyetinde olmayacak, ikametgâhı bu taraflardan birinin üzerinde bulunmayacak ve taraflardan herhangi biri tarafından istihdam edilmeyeceği gibi, hangi sıfatla olursa olsun, söz konusu davayla da ilgilenmemiş olacaktır.

Madde 4

1. İkinci hakemin tayin edilmesini takip eden iki ay içinde tahkim heyeti başkanının belirlenmemesi halinde, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, taraflardan herhangi birinin isteği üzerine iki aylık ek bir süre içerisinde üçüncü hakemi belirleyecektir.

2. İhtilaf içindeki taraflardan birinin, talep tarihinden itibaren iki ay içinde bir hakem atayamaması durumunda, diğer taraf durumu Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirebilir. Bu durumda Genel Sekreter iki aylık ek bir süre içinde tahkim heyeti başkanını seçecektir. Bu seçimden sonra tahkim heyeti başkanı, henüz hakem tayin etmemiş olan taraftan iki aylık bir süre içinde hakem tayin etmesini isteyecektir. Bu süre sonunda durumu Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirecek ve Genel Sekreter de iki aylık ek bir süre içinde bu atamayı yapacaktır.

Madde 5

1. Tahkim heyeti kararını uluslararası hukuk kurallarına ve işbu Sözleşme hükümlerine göre verecektir.

2. İşbu Ek hükümleri kapsamında kurulan tahkim heyeti kendi usul kurallarını belirleyecektir.

Madde 6

1. Tahkim heyetinin usule ve öze ilişkin kararları üye çoğunluğuyla alınacaktır.

2. Tahkim heyeti, gerçekleri tespit etmek için gerekli tüm tedbirleri alabilir. Heyet taraflardan birinin isteği üzerine geçici koruma tedbirleri alınması tavsiyesinde bulunabilir.

3. İhtilaf içindeki, Taraflar, duruşmaların etkin bir biçimde yürütülebilmesi için gerekli tüm kolaylığı sağlayacaklardır.

3957

28.12.1993

4 Tarflardan birinin duruşmalara katılmaması veya kusuru, duruşmaların yapılmasına engel teşkil etmeyecektir

Madde 7

Tahkim heyeti, doğrudan ihtilaf konusundan kaynaklanan karşı iddiaları da duruşma kapsamına alarak karara bağlayabilir

Madde 8

Tahkim heyetinin özel şartları goz onune alarak verceği aksı yonde kararlar dışında, tahkim heyeti uyelerinin ücretleri de dahil olmak üzere tum tahkim masrafları, ihtilaf içindeki taraflarca eşit olarak paylaşılacaktır Heyet yaptığı tum masrafların kayıtlarını tutacak ve masraflara ilişkin kesin belgeyi taraflara iletacaktır

Madde 9

Ihtilafa konu olan husus üzerinde hukukî mahiyette bir çıkarı olan ve bu çıkarı dava kararından etkilenebilecek olan herhangi bir Taraf, tahkim heyetinin muvafakati ile duruşmalara mudahalede bulunabilir

Madde 10

1 Sure kısıtlamasının beş ayı aşmayan bir süre ile uzatılmasının gerekli bulunduğu durumlarda tahkim heyeti, kuruluşundan itibaren beş ay içinde kararını verecektir

2 Tahkim heyetinin kararı, gerekçeleriyle birlikte açıklanacak ve ihtilaf içindeki taraflar için kesin ve bağlayıcı mahiyette olacaktır

3 Tarflar arasında kararın yorumuna ve uygulanmasına ilişkin olarak çıkabilecek ihtilaflar, Taraflarca kararı veren heyete veya bu amaçla ilki ile aynı şekilde kurulacak başka bir heyete getirilebilir

BU KANUNA AIT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
21	31	316
34	90	6
50	57	343 349,355 356,384 388
	58	404,421,507 511

I – Gerekçeli 333 S Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 57 ncı Birleşim tutanağına bağlıdır

II – Bu Kanunu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Çevre ve Dışişleri Komisyonları görüşmüştür

III – Esas No 1/478